

אליעזר ליפא יפה

נולד י"ט טבת תרמ"ב בכפר יוניאצי, מחוז חוטין, פלך בסרביה, לאביו ראובן (תלמיד חכם ומופלג בתורה, היו פונים אליו מכל הסביבה בשאלות שונות בענינים דתיים, לא קיבל שכר עבור זה, כי לא רצה לעשות את התורה קרדם לחפור בו. התפרנס מהנהלת חשבונות. מצאצאי הרב מרדכי יפה בעל "הלבושים") ולאמו **חיהשרה**.

קיבל חינוך תורני ושקד על לימודיו בחיבה מיוחדת, היתה לו גם נטיה רבה וכשרון למכונאות והמציא המצאות שונות (עט נובע, מכונת יד שונות). נמשך מנערותו לציונות ויסד בכפר מולדתו אגודה ציונית בשם "דורש ציון", לאגודה זו הצטרפו נוער וגם יהודים זקנים, תלמידי חכמים ואדוקים. בהשפעתו הש

תפנו כל תושבי הכפר היהודים בפעולות הציוניות: ברכישת מניות הבנק הציוני, אוסף כספים לישוב ארץ-ישראל, קניית ינות "כרמל" ועוד. - באותו זמן פירסם ב"המליץ" קול קורא ותכנית לעלית צעירים לארץ-ישראל, לקניית קרקעות ולבנין מושבות אך דבר ממשי לא יצא מזה מכיון שועד חובבי ציון באודיסה לא עודד את העליה לארץ-ישראל בימים ההם.

אחר שהשתלם במכונאות יצא בתרס"ד לארצות הברית, המשיך בפעילות ציונית, יסד את האגודה הציונית "התחיה" וארגון למושב עובדים בשם "האכר-הצעיר" מחוגי התלמידים של בית הספר החקלאי בוודביין והוציא בעריכתו עתון בשם זה. בתכנית זו היתה הכשרה חקלאית לחברים וצבירת אמצעים ראשונים להתישבות בארץ-ישראל על יסודות של משמעת חברתית וחי' קומונה בזמן הראשון עד עלייתם על הקרקע.

בתרס"ה יסד את הסתדרות "החלוץ" באמריקה במגמה - הכשרה לעלית חבריה לארץ-ישראל.

בתרע"ע עלה לארץ לשם התישבות במושב עובדים. מראשית בואו ארצה התמסר לעסקנות ציבורית ופעולתו הראשונה היתה להלחם בעבודה זרה על אדמת ישראל כחבר מפלגת "הפועל הצעיר" שהשתייך אליה מהרגע הראשון לבואו ארצה.

את עבודתו הראשונה עבד בעין גנים ליד פתחתקוה לא כטירון כי אם כאדם הבקי בעבודה החקלאית שקיבל לשם זה הכשרה בקליפורניה בארצות הברית.

אחר-כך עבר לעבוד בכנרת.

בתרע"ב יסד בכנרת את קבוצת "האכר הצעיר" שכללה ארבעה חברים וחברה אחת מאמריקה (א. ל. יפה, מלך ליון, דב קליי (נרצח בתרע"ה במלחמה), קריצבסקי (חזר לחוץ לארץ) וחנה אנטופולסקי - כעת אשת אריה ליון בכפר יחזקאל) וחמשה חברים וחברה אחת מפועלי הארץ (יוסף זוסמן (נרצח בתרע"ד בסביבת ירושלים), אפשטיין (נטעים), ש. ד. יפה (אחייו), שמעון מקלר והדסה יפה - ליון ז"ל (אחות)).

הקבוצה (שנקראה "הקבוצה האמריקאית") שהצליחה במובן המשקי הודות למומחיות החברים מאמריקה וכשרונם בארגון העבודה, התקיימה שנה אחת. בתרע"ג

רצו רוב החברים לקבל על עצמם את המשך עבודתם בכנרת בצורת מושב עובדים אבל המשרד הארצישראלי לא הסכים לכך והקבוצה התפזרה.

עזר בהדרכה חקלאית למושב התימנים "עמליה" שלייד כנרת והכשירם לקראת התישבותם הקבועה בכפר מרמורק שלייד רחובות, דאג לסידורם ולהבראתם. עבר אחר-כך לסג'רה ועמד בראש הפועלים בארגון שביתת סג'רה הידועה שנמשכה מסוף שבט ועד פסח תרע"ד. עבד גם במנחמיה (מלחמיה), בן-שמן ומקוה ישראל. בימי המלחמה העולמית הראשונה עמד בראש המרכז החקלאי בגליל ואירגן על ידי יסוד קבוצה קבלנית (הראשונה בארץ-ישראל) בעלת ממדים גדולים בזמן ההוא את העבודות הציבוריות למחוסרי עבודה בכנרת (כמאה וחמשים פועלים עבדו ביבוש הביצות). כשנכבש החלק הדרומי של הארץ ע"י הבריטים והתחילה התעמולה של ז'בוטינסקי להתגייסות לגדודים העבריים היה מראשי המתנגדים גם מבחינה מוסרית אידיאולוגית וגם מבחינה מעשית של "שמירת הקים".

ב-1917 התחיל בהוצאת "גן-הירק" שהופיעו ממנו חמש חוברות ונפסק מחוסר התקציב. בשנת 1919 פירסם ספר "יסוד מושבי עובדים" שהונה ע"י חברי "הפועל הצעיר" כיסוד להתישבות שהחלה באותם הימים ע"י ועד הצירים ואמנם מושבי העובדים נוסדו והתנהגו לפי הקיום שצינו בספרו.

כשנרכש עמק-זרעאל ב-1921 היה מהראשונים שהביע את הסכמתו ללכת להתישבות, ועל פי לחצו האישי נבחר השטח של גוש נהלל להקמת מושב העובדים הראשון בא"י לפי תכניתו.

נשא לאשה את שושנה לבית רכטהנד.

בנהלל התמסר לעבודת המשק ומשקו נחשב למופת, על סמך נסיונותיו וידיעותיו שלא פסק לרכוש ע"י לימוד ועיון בספרי מדע חקלאיים ומתוך עבודתו המעשית. פירסם ספר בשם "גידול-ירקות" (1921). באותה שנה, נוסד הירחון החקלאי "השדה" ונתמנה לעורכו אך עבודתו במשק הכריחה אותו לעזוב את עריכתו, ובמקומו בא כעורך אחיו ש. ד. יפה המשמש בל השנים כעורך הירחון הזה.

פשטותו, יחסו לזולת, ידיעותיו ויושרו האישי והציבורי עשוהו לחביב על כל יודעי-גם על ציבור הפועלים לכל מפלגותיו וגם על האזרחים.

נמשך לא פעם לספרות. בשנת 1926 פירסם מחזה היסטורי מתקופת הבית הראשון בשם "בפעמי הכליון".

היה מראשי המדברים במפלגת הפועל הצעיר. לדבריו שמו לב ואת מסקנותיו קיבלו על פי רוב.

במשך 12 שנה (1920-1932) היה חבר הועדה החקלאית שהתקיימה ליד מחלקת ההתישבות של ההנהלה הציונית.

היה מייזמי "תנובה" וממסדיה והיה במשך 15 שנה מנהל מרכז "תנובה" ואת כל זמנו הקדיש לביסוסה ולהתפתחותה.

בימי משפט רצח ארלזורוב (1933-1934) היה מהיחידים של תנועת העבודה שהתנגד להאשמה ולמלחמת

אחים, יסד ירחון מיוחד "נתיב" וניהל בו מלחמה נגד הכיוון שניתן למשפט זה ובשורת מאמרים הביע את השקפותיו בנוסיון זה. לרגל

מחלתו נפסק הירחון הזה אחרי הופעת 3 חוברות. גם בשעת מחלתו לא פסק לעבוד ומלהשתתף בחיים הציבוריים ובעתונות. מחלתו התגברה בשנת 1937 אך לא נכנע לה, בשנות חייו האחרונות עסק בחיבור מלון גדול לשמות נרדפים שנשאר בכתב יד.

בכ"ח אלול תש"ב נפטר בבית החולים בעפולה ונקבר בבית החולים בנהלל.

צאצאיו: **נחמה**, **מנוחה** (שתיהן התנדבו לא. ט. ס. בימי המלחמה העולמית השניה) **וראובן** (נהלל).